

પ્રકરણ - ૬

પંચાયત સિંચાઈ વિભાગ

પ્રસ્તાવના

જળ એ જીવન છે. ખાસ કરીને ખેતી અને ખેત ઉત્પાદન વધારવા માટે તે ખૂબ જ જરૂરી છે. ગામડાઓમાં પ્રાથમિક સુવિધાના વિકાસ તથા ગ્રામ્ય અર્થતંત્ર તેમજ રાષ્ટ્રના અર્થતંત્રને ઉચું લાવવા માટે જળ એ એક અગત્યનું પરિબળ છે. નાનીસિંચાઈના કામો સિંચિત ખેતીમાં અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. જેથી વિકાસના કોઈપણ આયોજનમાં તેને પુરતું મહત્વ આપવામાં આવે છે.

આ વિભાગ ધ્વારા મુખ્યત્વે નીચે મુજબની બે પ્રકારની વિકાસલક્ષી કામગીરી કરવામાં આવે છે.

(૧) નાની સિંચાઈના કામોની મોજણી, અન્વેષણ, બાંધકામ, મરામત અને જાળવણીની કામગીરી

(૨) નાની સિંચાઈ યોજનાઓમાંથી નહેર વાટે અને નિયંત્રણ હેઠળના તળાવો/ચેકડેમોમાંથી ઉદ્ધવલન ધ્વારા પાણી મેળવવાની મંજૂરી અને વિતરણની વ્યવસ્થા

નાની સિંચાઈના કામો

આ વિભાગ ધ્વારા હાથ ધરવામાં આવતા કામોમાં નાની સિંચાઈ યોજનાઓ (નહેર સહિત), અનુશ્રાવણ તળાવ, ચેકડેમ, આડબંધ, સ્ટોરેજ તળાવ તેમજ પુર સંરક્ષણના કામોનો સમાવેશ થાય છે. નાની સિંચાઈના કામો નીચે મુજબની નર્મદા જળસંપતિ પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગના બજેટની ગ્રાન્ટ, નર્મદા જળસંપતિ પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગની સેઈફ સ્ટેજની ગ્રાન્ટ, સરહદી વિસ્તાર વિકાસ કાર્યક્રમની ગ્રાન્ટ, જિલ્લા આયોજન મંડળની ગ્રાન્ટ, ખાસ અંગભુત યોજના હેઠળની ગ્રાન્ટ, ગ્રામ વિકાસ વિભાગની ગ્રાન્ટ વિગેરે ગ્રાન્ટમાંથી હાથ ધરવામાં આવે છે.

નર્મદા જળસંપતિ પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગના બજેટની ગ્રાન્ટ

સરકારશ્રીના નર્મદા જળસંપતિ પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગના બજેટમાં સમાવેશ થયેલ હોય તેવા નાની સિંચાઈ યોજના, અનુશ્રાવણ તળાવ, ચેકડેમ, આડબંધ, સ્ટોરેજ તળાવના કામો આ સદર હેઠળ હાથ ધરવામાં આવે છે.

આ ગ્રાન્ટ હેઠળ લેવાપાત્ર કામોની દરખાસ્ત આ વિભાગ ધ્વારા તૈયાર કરી અધિક્ષક ઈજનેરશ્રીની કચેરી મારફતે સરકારશ્રીના નર્મદા જળસંપતિ પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગમાં સાદર કરવામાં આવે છે. જે પૈકી બજેટની મર્યાદામાં કામોની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

નર્મદા જળસંપતિ પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગની સેઈફ સ્ટેજની ગ્રાન્ટ

દુષ્કાળના સમયમાં થયેલ રાહત કામોને સલામતી તબક્કે લાવવા માટે સરકારશ્રી નર્મદા જળસંપતિ પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગ હસ્તક ગ્રાન્ટની ક્ષણવણી કરવામાં આવે છે. આ ગ્રાન્ટ હેઠળ અછતમાં થયેલ હોય અને સલામત ન હોય તેવા સ્ટોરેજ તળાવ અને અનુશ્રાવણ તળાવના કામો લઈ શકાય છે.

આ ગ્રાન્ટ હેઠળ લેવાપાત્ર કામોની દરખાસ્ત અછત પૂર્ણ થયેલી કલેક્ટરશ્રી મારફતે કરવામાં આવે છે. જે અન્વયે ઉપલબ્ધ જોગવાઈની મર્યાદામાં કામો મંજૂર થાય છે.

સરહદી વિસ્તાર વિકાસ કાર્યક્રમની ગ્રાન્ટ

આ કાર્યક્રમ હેઠળ કચ્છના સરહદનાં પ્રથમ ગામથી ૧૦ કી.મી. દૂર સુધી આવેલ ગામોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. જેમાં રાપર, ભયાઉ, ભુજ, અને લખપતનો સમાવેશ થાય છે.

આ યોજના હેઠળ નાની સિચાઈના નવા કામો લઈ શકાય છે. આ કામોની દરખાસ્ત આ વિભાગ ધ્વારા તૈયાર કરી આયોજન અધિકારીશ્રી મારફતે જિલ્લા કક્ષાની સમિતિમાં સાદર કરવામાં આવે છે. કલેક્ટરશ્રીની અધ્યક્ષતા હેઠળની જિલ્લા કક્ષાની સમિતિમાં મંજૂર થયેલ દરખાસ્ત રાજ્ય કક્ષાની સ્કીનીંગ કમિટીમાં મંજૂરી અર્થે મોકલવામાં આવે છે. જેમાં કામોને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

જિલ્લા આયોજન મંડળની ગ્રાન્ટ

આયોજન મંડળની ગ્રાન્ટ હેઠળ પીવાની પાણીના તળાવ અને ચેકડેમના કામો લઈ શકાય છે. આવા કામોની મંજૂરી જિલ્લા આયોજન મંડળની બેઠકમાં આપવામાં આવે છે.

અનુસુચિત જાતિના લોકો માટેની અનુસુચિત જાતિ પેટા યોજનાના કામો:

આ યોજના હેઠળ ૨૫૦ થી વધુ વસતિ હોય એવાં ગામોમાં અનુસુચિત જાતિના લોકોને સિંચાઈનો સીધો કે પરોક્ષ ફાયદો થાય તેવા વિસ્તારમાં તળાવોના પુનઃસ્થાપન અને તળાવો ઉંડા કરવાના કામો લેવામાં આવે છે.

વર્ષ : ૨૦૧૭-૧૮ દરમિયાન હાથ ધરવામાં આવેલ કામોની વિગત

ક્રમ નં.	સદર	પૂર્ણ કરવામાં આવેલ કામોની સંખ્યા	થયેલ ખર્ચ રૂ. લાખમાં	સંગ્રહક્ષમતા એમ.સી.એફ.ટી.માં	લાભિત વિસ્તાર હેક્ટરમાં
૧	સરહદી વિસ્તાર વિકાસ કાર્યક્રમ (બી.એ.ડી.પી.)	૬	૪૯.૯૨	૯.૨૦	૩૫
૨	સુધારણા	૧૮	૧૬૦.૦૫	૨૫.૫૦	૯૦
૩	વેરીઅસ ડીવીઝન	૧	૧૩.૦૯	૧.૪૮	૮
૪	એફ.ડી.આર. અને સી.આર.એફ.	૨૭	૧૯૨.૫૭	૩૦.૪૦	૯૩
૫	એસ.સી.એસ.પી	૭	૯૮.૯૨	૧૧.૫૦	૩૭
૬	ઈ.આર.એમ. અને પી.આઈ.એમ.	૮	૭૩.૬૬	૧૨.૦૦	૨૪
૭	ચેકડેમ	૩૮	૧૮૦.૬૯	૨૮.૦૦	૯૫
૮	સ્ટેમ્પ ડ્યુટી	૪	૩૮.૪૨	૬.૩૦	૨૦
૯	પી.એમ.કે.કે.કે.વાય.	૩૮	૨૧૦.૫૬	૪૮.૦૦	૧૩૦
કુલ		૧૪૭	૧૦૧૭.૮૮	૧૭૨.૩૮	૫૩૨